

του **Κώστα Τσιτούνα**

Αλήθειες και μύθοι γύρω από την ανταγωνιστικότητα. Η « [Espresso](#) » αποκαλύπτει τι πραγματικά συμβαίνει με το «επιχειρείν» και τους μισθούς σε χώρες όπως η Βουλγαρία και η Ρουμανία.

Πολύς λόγος έχει γίνει τα τελευταία δύο χρόνια για εκατοντάδες ελληνικές επιχειρήσεις που μεταναστεύουν σε χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ -που μπήκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2007- λόγω των χαμηλών ημερομισθίων, αλλά και για χιλιάδες Έλληνες που σπεύδουν στις χώρες αυτές προκειμένου να ιδρύσουν επιχειρήσεις, αφού το φορολογικό περιβάλλον φαίνεται να είναι ιδιαίτερα ελκυστικό.

Σύμφωνα με αρκετούς επιχειρηματίες, η υψηλή φορολογία και ο οικονομικός μαρασμός των Ελλήνων οδήγησαν αρκετούς συμπολίτες μας στο να αναζητήσουν διέξοδο επιχειρηματικότητας στις γειτονικές χώρες, με βασικά κίνητρα τη χαμηλή φορολογία (10% επί των κερδών), τα φτηνά εργατικά χέρια (ο μισθός ενός υπαλλήλου κυμαίνεται γύρω στα 300 ευρώ συμπεριλαμβανομένων και των ασφαλιστικών εισφορών) και τα χαμηλά λειτουργικά έξοδα της επιχείρησης.

Ενδεικτικά αναφέρουν ότι τα ενοίκια επαγγελματικής στέγασης κυμαίνονται από 150 έως 350 ευρώ στο κέντρο των μεγάλων πόλεων και από 100 έως 250 ευρώ στα περίχωρα, ανάλογα με τα τετραγωνικά μέτρα. Τα δε αγροτικά τεμάχια πωλούνταν από 300 έως 500 ευρώ το στρέμμα και νοικιάζονται ετησίως από 50 ευρώ/στρέμμα. Η αλήθεια όμως βρίσκεται κάπου στη μέση.

Ο ιδιοκτήτης του site [Sofia Times Magazine](#) , κ. **Κώστας Πασχαλίδης**, που δραστηριοποιείται στη γειτονική χώρα για περισσότερες από δυο δεκαετίες τονίζει στην « [Espresso](#) »:

Μπορεί να ακούγεται εντυπωσιακό ότι ανοίγουν πολλές επιχειρήσεις στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, όμως δεν είναι όλες ενεργές. Απλά, αρκετοί Έλληνες φοβούμενοι την οικονομική κρίση και βλέποντας ότι στις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ υπάρχει έστω και μια μικρή πορεία ανάπτυξης, απλώνουν τις δραστηριότητές τους περιμένοντας μήπως βρεθεί η κατάλληλη ευκαιρία και δραστηριοποιηθούν στις χώρες αυτές. Είναι αλήθεια ότι οι συνθήκες για κάποιον που θέλει να ιδρύσει μια επιχείρηση είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές και σε επίπεδο

γραφειοκρατίας και σε επίπεδο φορολογίας

».

Τις ίδιες διαπιστώσεις κάνει μιλώντας στην «Espresso» και ο κ. Λάμπρος Χουρμουζιάδης, σύμβουλος επιχειρήσεων στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία: «Η μηχανοργάνωση των υπηρεσιών στις χώρες αυτές είναι σαφώς πιο ανεπτυγμένη από την Ελλάδα, γεγονός που επιτρέπει την ίδρυση επιχειρήσεων σε πάρα πολύ μικρό χρονικό διάστημα χωρίς να απαιτείται η γνωστή "χαρτούρα", που πολλές φορές αποτρέπει τους επιχειρηματίες. Επίσης, η χαμηλή φορολογία είναι ιδιαιτέρως ελκυστική αφού αγγίζει μόνο το 10% επί των κερδών».

Από την άλλη πλευρά αξίζει να σημειωθεί πως παρά τους ιδιαιτέρως χαμηλούς μισθούς η πολυπόθητη ανάπτυξη στις χώρες αυτές δεν είναι η αναμενόμενη, ενώ το επίπεδο διαβίωσης των πολιτών είναι ιδιαιτέρως χαμηλό πλην ελαχίστων εξαιρέσεων σε ορισμένα μεγάλα αστικά κέντρα και στις πρωτεύουσες των κρατών. «Οι χαμηλότεροι μισθοί σε Βουλγαρία και Ρουμανία δεν ξεπερνούν τα 160 ευρώ.

Ομως ο μέσος μισθός για έναν ανειδίκευτο εργάτη κυμαίνεται περίπου στο 300-350 ευρώ. Βέβαια πρέπει να πούμε ότι το κόστος ζωής είναι περίπου 50% κάτω σε σχέση με την Ελλάδα. Αρκεί να σκεφτείτε ότι ένα κιλό φέτα στη Βουλγαρία έχει περίπου 3,5 ευρώ όταν στην Ελλάδα ξεπερνά τα 9 ευρώ και μη νομίζετε ότι η ποιότητα των προϊόντων είναι κακή, αντίθετα είναι πολύ καλή» λέει στην « [Espresso](#) » ο κ. **Κώ στας Πασχαλίδης** και συμπληρώνει: «

Από την άλλη μεριά υπάρχουν και αρκετά στελέχη επιχειρήσεων που πληρώνονται αρκετά καλά. Ένας διευθυντής εταιρείας ή ένας υπάλληλος με πτυχία μπορεί να παίρνει από 1.500 μέχρι 3.000 ευρώ, ποσό αρκετά καλό, αν σκεφτεί κανείς το χαμηλό κόστος των υπηρεσιών και των προϊόντων

».

Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την επιβίωση των οικογενειών στις χώρες αυτές είναι και η ιδιοκατοίκηση, όπως εξηγεί ο κ. Χουρμουζιάδης: «Οι πολίτες αυτών των χωρών τα φέρνουν πολύ δύσκολα βόλτα, αλλά ευτυχώς οι περισσότεροι έχουν ένα δικό τους σπιτάκι και έτσι γλιτώνουν τουλάχιστον τα έξοδα ενοικίου. Είναι αλήθεια πως το ποσοστό ιδιοκτησίας αγγίζει το 80%-90%».

Αποχωρούν οι ελληνικές επιχειρήσεις

Παρά το εξαιρετικά χαμηλό μισθολογικό κόστος και το ελκυστικό φορολογικό περιβάλλον, αποτελεί κοινή παραδοχή ότι η πολυπόθητη ανάπτυξη για τις χώρες της Βαλκανικής που μπήκαν πρόσφατα στην ευρωπαϊκή οικογένεια κινείται με ρυθμούς χελώνας, ενώ οι μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις που μπήκαν σε αυτές τις αγορές φαίνεται τώρα να αποσύρονται.

«Οι ελληνικές επιχειρήσεις έκαναν μια μεγάλη είσοδο στις αγορές της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στις αρχές της δεκαετίας του 2000 και έδωσαν μια προοπτική ανάπτυξης, όμως τώρα φαίνεται να κάνουν πίσω και να πωλούν τις μετοχές τους σε πολύ χαμηλές τιμές σε ξένους επενδυτές» τονίζει ο κ. Κώστας Πασχαλίδης περιγράφοντας τους φόβους και τις ανησυχίες της αγοράς για τις περισσότερες χώρες της Βαλκανικής, αφού το ακολουθούμενο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης των τελευταίων ετών δεν απέδωσε τα αναμενόμενα.

Πηγή: εφημερίδα " [Espresso](#) " της 5ης Μαΐου 2012